

Projektikuvaus: Asianhallinta

Sisällysluettelo

1.	Yhteenveto.....	1
2.	Nykytila ja tavoitteet	1
2.1	Nykytilan kuvaus	1
2.2	Vaatimukset	2
2.3	Tavoitteet	2
3.	Toteutus.....	2
3.1	Työn sisältö ja laajuus	2
3.2	Lopputuotokset.....	3
3.3	Rajaukset.....	4
3.4	Hyödyt.....	4
4.	Organisointi.....	4
4.1	Valmisteluryhmä.....	4
4.2	Sidosryhmät	5
5.	Riskit.....	5
6.	Dokumentointi.....	6
7.	Opit ja kehittämissuhteet	6
7.1	Opit ja palaute	6
7.2	Kehittämissuhteet	7
8.	Lisätietoa	7

1. Yhteenveto

Lyhyt yhteenveto

- tavoitteista ja tuloksista
- hyödyistä ja vaikuttavuudesta
- toteutuksesta ja resursseista
- sidosryhmien ja tekijöiden palautteesta ja kokemuksista
- kehittämis ehdotuksista työn jatkamiseksi

Tavoitteena oli:

- saada maakunnan asianhallinnan prosessit ja asiakirjojen säilyttäminen täysin sähköisiksi
- hankkia asianhallintajärjestelmä väliaikaishallinnon käyttöön
- maakuntien yhteisen tiedonohjaussuunnitelman laatiminen (MAKU-TOS)

Väliaikaishallinnon käyttöön hankittiin asianhallintajärjestelmä Triplan Oy:ltä. Järjestelmään ja tiedonohjaussuunnitelmaan (TOS) tehtiin tarvittavat määritykset ja lisäykset. Asianhallintajärjestelmän käyttöönotto olisi ollut mahdollista sovitussa aikataulussa.

Asianhallintajärjestelmän hankintaan ja määrittelytyöhön osallistui kaksi henkilöä (Mari Saalamo Keski-Suomen liitosta ja Pirjo Peräaho, Keski-Suomi 2021 -projektista). VATE:n asianhallinnan tiedonohjaussuunnitelman täydentämiseen ja tarkistamiseen osallistui Keski-Suomen liitosta yksi henkilö osa-aikaisesti (Mari Saalamo).

Valtakunnallinen tavoite oli maakuntien yhteisen tiedonohjaussuunnitelman laatiminen (MAKU-TOS). MAKU-TOS asiantuntijatyöryhmän työskentelyyn osallistui Keski-Suomesta kaksi henkilöä (KEHA-keskus, Päivi Rajala ja Keski-Suomen liitosta Mari Saalamo). MAKU-TOS -työtä ehdittiin tekemään 1. tasolle.

Sote-aineistomäärien selvittämiseksi tehtiin kartoitusta. Tätä työtä olisi hyvä jatkaa ja selvittää arkistotiloihin liittyviä kysymyksiä.

2. Nykytila ja tavoitteet

2.1 Nykytilan kuvaus

Kuvaa vallitseva lähtötilanne ja lähimpinä viime vuosina tehty kehittämistyö.

Väliaikaishallinnon tiedonohjaussuunnitelma (VATE-TOS):

VATE:n tiedonohjaussuunnitelma tehty v. 2017 yhteistyössä eri maakuntien kesken. Kuntaliiton vetämä projekti toimi ajalla 1.6. - 31.12.2017. Keski-Suomesta VATE-TOS työssä oli mukana KEHA-keskuksesta Päivi Rajala.

Maakuntien yhteinen tiedonohjaussuunnitelma (TOS):

Maakunnilla ei ollut yhteistä tiedonohjaussuunnitelmaa. Suunnitelmaa lähdettiin laatimaan yhteistyössä valtakunnallisessa MAKU-TOS asiantuntijatyöryhmässä. Osittain pohjana hyödynnettiin em. VATE:n tiedonohjaussuunnitelmaa.

2.2 Vaatimukset

Kuvaa projektiin/tehtävään kohdistuvat vaatimukset, esim. lainsäädännöstä tai ministeriöiden linjauksista tulevat vaatimukset ja reunaehdot.

Maakuntien yhteinen tiedonohjaussuunnitelma (MAKU-TOS):

- JHS 191: TOS:n tietomalli
- JHS 206: Maakuntien palveluluokitus
- VATE-TOS
- Maakuntien viitearkkitehtuuri: Palvelukartta
- Kuntien yhteinen tehtäväluokitus
- Tiedonhallintalain luonnos
- Maakuntatieto-ohjelma
- Kansallisarkiston ohje KA/441/07.01.01.03.01/2018: Maakuntien väliaikaishallinnon valmistelutoimielimen asiakirjojen pysyvä säilytys

2.3 Tavoitteet

Kuvaa, miten valmistelu on tukenut uudistuksen tavoitteita Keski-Suomen tasolla:

- hyvinvointi- ja terveyserot pienentyvät
- palvelujen yhdenvertaisuus ja saatavuus paranevat
- asiakas saa palvelut tarpeidensa mukaisesti
- asiakas saa laajemman vapauden valita palveluntarjoajan
- palvelut ja hallinto järjestetään taloudellisemmin
- asukkaat vaikuttavat suoraan oman maakunnan päätöksentekoon

Mitä muita tavoitteita valmisteluun on liittynyt?

Tavoitteena oli saada maakunnan asianhallinnan prosessit ja asiakirjojen säilyttäminen täysin sähköisiksi. Palvelut ja hallinto olisi järjestetty taloudellisemmin asianhallinnan osalta yhdellä maakunnan yhteisellä järjestelmällä.

3. Toteutus

3.1 Työn sisältö ja laajuus

Kuvaa, mitä tehtiin ja millaisilla resursseilla.

Maakunnassa kutsuttiin koolle sote- ja maakuntauudistuksen asianhallintatyöryhmä. Työryhmään kuului: Keski-Suomen sairaanhoitopiiristä Riitta Huusko, Jyväskylän kaupungilta Helena Reponen, KEHA-keskuksesta Päivi Rajala ja Keski-Suomen liitosta Mari Saalamo. Maakunta- ja sote-uudistuksen tilannekatsausta kävi kokouksissa kertomassa Pirjo Peräaho Keski-Suomi 2021 -projektista. Työryhmä kokoontui vuosien 2017-2018 aikana 6 kertaa. Ryhmässä käytiin läpi kunkin organisaation nykytilan kuvaukset asianhallinnan ja maakuntaan siirtyvän aineiston osalta. Työryhmä käsitteli ja kommentoi myös väliaikaishallinnon tiedonohjaussuunnitelmaa. Ryhmä koetti hyödylliseksi kokonaisuuden hahmottamisen, kokemusten vaihdon ja yhteisten käytänteiden suunnittelun kannalta.

Väliaikaishallinnon asianhallinta:

Keski-Suomen liitto tilasi Triplan Oy:ltä asianhallintajärjestelmän (Tweb), joka pohjautui Keski-Suomen liiton asianhallintajärjestelmään. Hankinta tehtiin yhteishankintana viiden muun maakunnan liiton kanssa (Etelä-Pohjanmaa, Häme, Pirkanmaa, Pohjanmaa ja Satakunta).

Tweb-järjestelmä sisälsi asioiden ja asiakirjojen elinkaaren, viranhaltijapäätökset sekä toimielinten kokoushallinnan osion. Asianhallintajärjestelmään tehtiin määrietykset toimenpiteiden, metaluokkien, ulkoasun, mallipohjien (kirjepohja, viranhaltijapäätöspohja, kokoushallinnan pohjat), kirjaustunnuksen, julkaisupuolen ja käyttäjämäärien osalta. Väliaikaishallinnon tiedonohjaussuunnitelmaksi tuli jo aiemmin laadittu TOS (Kuntaliiton VATE-TOS -projekti). Tiedonohjaussuunnitelmaan tehtiin lisäykset metaluokkien ja säilytysaikojen osalta asiakirjatyypitasolla. VATE:n asianhallinnan suunnittelu- ja TOS-työhön osallistui yksi henkilö Keski-Suomen liitosta osa-aikaisesti (Mari Saalamo).

Maakuntien yhteinen tiedonohjaussuunnitelma (MAKU-TOS):

MAKU-TOS oli maakuntien asian- ja asiakirjahallinnon kehittämisprojekti, jossa määriteltiin ja toteutettiin maakuntien yhteistä tiedonohjaussuunnitelmaa. MAKU-TOS asiantuntijatyöryhmään osallistui KEHA-keskuksesta Päivi Rajala ja Keski-Suomen liitosta Mari Saalamo.

Työryhmän tehtävänä oli laatia 1.1.2021 aloittavien maakuntien käyttöön asianhallinnan tiedonohjaussuunnitelma. Asiantuntijatyöryhmä kokoontui skype-kokouksina yhteensä 12 kertaa (10/2018-02/2019). Maakuntien tehtävistä ja palveluista muodostettiin yhteinen tiedonohjaussuunnitelmarunko. Runko laadittiin Tieto Classify -järjestelmään.

Asiantuntijaryhmässä jakaannuttiin tehtäväluokkatasolla pienempiin työryhmiin valmistelemaan tiedonohjaussuunnitelmaa. Keski-Suomi oli mukana "Alueidenkäytön" ja "Aluekehityksen" tehtäväryhmien suunnittelussa (Mari Saalamo/Keski-Suomen liitto) sekä "Kotouttaminen", "Luonnonsuojelu", "Maaseudun kehittäminen", "Maatalous- ja elintarviketuotanto" (Päivi Rajala/KEHA). MAKU-TOS-työssä päästiin 1. tasolle.

Maakuntatieto-ohjelman Tiedonohjausryhmässä oli mukana Päivi Rajala KEHAsta.

Maakunnan yhteistä asianhallintajärjestelmää varten oli oma projekti, jossa oli mukana Riitta Huusko Keski-Suomen sairaanhoitopiiristä.

Kansallisarkisto ja valtiovarainministeriö on tehnyt seuraavia kartoituksia koskien maakunnille siirtyviä aineistoja:

- Kansallisarkiston kartoitus maakunnan sote-aineistoista 01/2019
- Kansallisarkiston kyselyn "Kansallisarkiston kysely maakunnille siirtyvistä analogisista aineistoista 06/2017
- Valtiovarainministeriön kyselyn "Sähköisen arkistoinnin nykytila ja odotukset" 11/2016

Kyselyjen vastaukset säilytetään sähköisesti Keski-Suomen liiton asianhallintajärjestelmässä.

3.2 Lopputuotokset

Mitä konkreettisia tuotoksia saatiin aikaan?

Oliko lopputuotos luonteeltaan ideointia, määrittelyä, suunnittelua, toteutusta vai käyttöönottoa?

Lopputuotos voi esimerkiksi olla prosessikuvaus, palvelukuvaus, järjestelmän käyttöönotto, organisaation mallinnus, dokumenttiluonnos (strategia, ohjelma, hallintosäntö tms.).

Lopputuotoksen kuvaus	Valmis kk/vuosi
Väliaikaishallinnon asianhallintajärjestelmä	02/2019
Maakuntien yhteinen tiedonohjaussuunnitelma (MAKU-TOS), 1. taso	02/2019

3.3 Rajaukset

Lyhyt kuvaus siitä, mitä valmistelussa ei voitu tai ehditty tehdä.

Väliaikaishallinnon asianhallinnan osalta järjestelmään ei viety mallipohjia. Muilta osin järjestelmä olisi ollut käyttöönottokunnossa.

Maakuntien yhteinen tiedonohjaussuunnitelma (MAKU-TOS): Tehtäväluokituksessa päästiin 1. tasolle. Seuraava vaihe olisi ollut 2. taso, jossa tiedonohjaussuunnitelmaa olisi tehty asia-, toimenpide- ja asiakirjatasolle.

Maakunnan sote-aineistojen kartoitus jäi kesken.

3.4 Hyödyt

Mitä hyötyjä valmistelun aikana tai sen johdosta on noussut esiin?

Pohdi suhteessa asiakkaisiin, henkilöstöön, sidosryhmiin, johtamiseen, talouteen ja poliittiseen päätöksentekoon.

Väliaikaishallinnon asianhallintajärjestelmä: tehtiin tarvittavat määritykset ja määriteltiin asiakirjojen säilytysajat.

Maakuntien yhteinen tiedonohjaussuunnitelma (MAKU-TOS): Saatiin yhteinen tehtävärunko maakuntien käyttöön. Selvitettiin missä maakuntien prosessien rakenteissa on paljon yhtäläisyyksiä (mm. lupaprosessi, lausuntomenettely, päätöksenteko, hankintalain mukainen hankintaprosessi).

Maakunnan sote-aineistojen kartoitus auttoi hahmottamaan aineistomääriä.

4. Organisointi

4.1 Valmisteluryhmä

Kuvaa valmistelun kannalta keskeiset roolit ja henkilöt:

- kuka vastasi käytännön työstä
- kenelle raportoitiin
- kuka on projektin/tehtävän omistaja
- kenen tulisi toimia omistajana jatkossa.

Sote- ja maakuntauudistuksessa ei ollut varsinaista valmisteluryhmää vähäisten resurssien vuoksi. Asiahallintatyöryhmän jäsenet osallistuivat kukin käytännön työhön tahollaan ja oman organisaationsa edustajina.

Väliaikaishallinnon asianhallinta: Käytännön työstä vastasi Keski-Suomen liitosta Mari Saalamo. Raportointi tehtiin sote- ja maakuntauudistuksen projektipäällikkö Pirjo Peräaholle. Projektin/tehtävän omistaja oli Keski-Suomi 2021 -projekti ja Keski-Suomen liitto.

Maakuntien yhteinen tiedonohjaussuunnitelma: Käytännön työstä vastasi KEHasta Päivi Rajala ja Keski-Suomen liitosta Mari Saalamo. Raportointi tehtiin suoraan valtakunnalliselle asiantuntijatyöryhmälle sekä sote- ja maakuntauudistuksen projektipäällikkö Pirjo Peräaholle. Projektin/tehtävän omistaja oli Keski-Suomi 2021 -projekti, Keski-Suomen liitto

4.2 Sidosryhmät

Listaa tärkeimmät valmistelutyön ulkopuoliset tahot, joihin työ on vaikuttanut tai vaikuttaa. Esimerkiksi palvelutuottajat, järjestökenttä, kuntien tilapalvelut, ICT-järjestelmätoimittajat, SoteDigi, Vimana jne.

Kuvaa lyhyesti, miten yhteistyö sidosryhmän kanssa käytännössä toteutui.

Riitta Huusko Keski-Suomen sairaanhoitopiiristä oli mukana asianhallintajärjestelmän esiselvitystyöryhmässä. Vimana kilpailutti sähköisen asianhallintajärjestelmän tulevan maakunnan käyttöön. Hankintaprosessi keskeytettiin lakien raukeamisen vuoksi.

5. Riskit

Kuvaile keskeisimmät riskit. Miten riskejä arvioitiin ja hallittiin valmistelun aikana.

Maakuntien yhteinen tiedonohjaussuunnitelman laatiminen: Projektissa tehtiin riskianalyysi ja se käytiin läpi asiantuntijatyöryhmän kokouksissa. Riskeinä tunnistettiin:

- MAKU-TOS -projektia ohjaavien tahojen tuki projektille puuttuu
- Sääntely-ympäristön muutos vaikeuttaa TOS:n laadintaa
- Projektin viestintä epäonnistuu
- Riippuvuuksien tunnistaminen epäonnistuu
- MAKU-TOS valmistelussa ei huomioida riittävästi muuta siihen läheisesti liittyvää maakuntavalmistelua (esim. KA-valmistelu, Maku-palveluluokitus)
- Projektin tulokset eivät vastaa tavoitteita ja tarpeita
- Asiantuntijatyöryhmään osallistuvan organisaatioiden (nykyinen ja maakuntavalmistelun) tuki projektille puuttuu
- Maakunnat eivät koe yhteistä TOS työtä tärkeänä
- Osallistujien valmius ja motivaatio yhteisen TOS:n kehittämiseen on alhainen
- Osallistujien valmius ja motivaatio TOS:n ja sen rakenteen uudistamiseen puuttuu
- TOS:n laatimisessa pyritään organisaatiokohtaisuuteen
- TOS-rungon laatimisessa ei päästä yhteisymmärrykseen
- Käytettävät termit eivät ole yhteisesti sovittuja tai ymmärrettyjä
- Epäselvyydet substanssijärjestelmissä käsiteltäviin tietoihin ja niiden keskitettyyn tiedonohjaukseen
- Monialaisen maakunnan tehtävien kuvaaminen epäonnistuu osittain

Riskien vaikuttavuus arvioitiin ja tehtiin toimenpide-ehdotukset riskeihin varautumiseksi. Riskien hallitsemiseksi nousi esille ehdotuksia:

- Hankehallinnan ajan tasalla pitäminen, resurssien riittävyyden seuranta

- Lainvalmistelun etenemisen seuranta
- Viestintäsuunnitelman noudattaminen
- Muiden hankkeiden ja työryhmien aktiivinen seuranta, viestintä ja mahdollinen yhteistyö
- Tulosten jakaminen ja kuuleminen sekä testaaminen ja arviointi työn aikana
- Osallistuvien organisaatioiden (nykyinen ja maakuntavalmistelu) johto vakuutetaan työn merkityksellisyydestä
- Työssä hyödynnetään aiempia luokituksia ja suosituksia
- Aktiivinen viestintä. Tehtävien suunnittelu niin, että aikaa voidaan varata yhteistyölle riittävästi

Kerro, miten vastaavia riskejä voitaisiin jatkossa välttää tai hillitä?

6. Dokumentointi

Dokumentti	Päivämäärä	Liitteenä / dokumentin verkko-osoite
Maakunnan sote-aineistojen kartoitus, yhteenveto	01/2019	Liite 1
Maakuntien yhteinen MAKU-TOS-rakenne	18.12.2018	Liite 2
VATE-mallipohja: Kirjepohja	6.11.2018	Liite 3
VATE-mallipohja: Viranhaltijapäätöspohja	6.11.2018	Liite 4
Väliaikaishallinnon tiedonohjaussuunnitelma (VATE-TOS)	12/2017	Liite 5

7. Opit ja kehittämisehdotukset

7.1 Opit ja palaute

Kiteytä tärkeimmät opit, jotka Keski-Suomessa on huomioitava tulevaisuudessa.

Resurssien riittävyys varmistettava ja valmistelutyöhön saatava mukaan asiantuntijoita jokaisesta liittyvästä organisaatiosta. Nykyisissä organisaatioissa asianhallinnan osaajia vähän. Haasteena oli myös se, että suurimmalla siirtyvällä organisaatiolla, Keski-Suomen sairaanhoitopiirillä, ei ole tällä hetkellä sähköistä asianhallintajärjestelmää.

Mikä onnistui ja mikä epäonnistui?

Yhteistyö maakunnan asianhallinnan henkilöiden kanssa oli hyödyllistä. Kansallisella tasolla yhteistyö haasteellisempaa johtuen erilaisten organisaatioiden erilaisista käytännöistä.

Mitä olisi pitänyt tehdä toisin?

Kansallisen tason ohjeistusta tuli vähän ja valmistelua tehtiin maakuntavetoisesti. Valmistelun olisi pitänyt olla enemmän ohjattua valtakunnalliselta tasolta. Resurssien riittävyys varmistettava paremmin.

Millaista oli asiakkaiden ja sidosryhmien palaute?

7.2 Kehittämissuositukset

Anna kehittämissuosituksia, miten tuotoksia ja oppeja voitaisiin ottaa käyttöön nykyisissä organisaatioissa ja yhteistyörakenteissa?

Mihin kehittämistyöhön pitäisi Keski-Suomessa tarttua ensiksi?

Etenkin sote-aineistojen kartoitusta tulisi jatkaa ja selvittää arkistotiloihin liittyviä kysymyksiä.

8. Lisätietoa

Omistajan nimi ja yhteystiedot

Mari Saalamo
Keski-Suomen liitto
mari.saalamo@keskisuomi.fi
040 590 4264